

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Затверджено Вченою радою
фізико-математичного факультету
№ 3 від « 02 » 03 2020р.

Положення про порядок реалізації
студентами фізико-математичного факультету
права на вільний вибір навчальних дисциплін з циклу
професійної підготовки

Київ-2020

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок реалізації студентами фізико-математичного факультету КПІ ім. Ігоря Сікорського (далі – Факультет) права на вільний вибір навчальних дисциплін з циклу професійної підготовки (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського та Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського.

1.2. Положення регламентує порядок забезпечення студентам можливості вільного вибору навчальних дисциплін з циклу професійної підготовки Факультету та формалізує наступні процедури:

- формування факультетських / кафедральних Каталогів (далі Ф-Каталоги), до яких входять вибіркові навчальні дисципліни з циклу професійної підготовки та доведення їх до студентів;
- здійснення вибору студентами навчальних дисциплін зі сформованого Каталогу;
- організації вивчення студентами обраних дисциплін (формування навчальних груп та визначення форм організації навчального процесу).

1.3. Обсяг вибірових навчальних дисциплін становить не менше 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідної освітньої програми за якою навчається здобувач на відповідному рівні вищої освіти.

1.4. Студенти обирають дисципліни відповідно до навчальних планів кожної освітньої програми спеціальностей 104 «Фізика та астрономія», 111 «Математика», за якими вони навчаються.

1.5. Ф-Каталог вибірових дисциплін є систематизованим анотованим переліком дисциплін які відносяться до вибіркової складової освітньої програми для певного рівня вищої освіти. Зміст відповідних каталогів дисциплін у вигляді переліку вибірових дисциплін розробляється відповідальною особою на кафедрі і є додатком до навчального плану.

1.6. Переліки вибірових дисциплін повинні відповідати принципам альтернативності, змагальності та академічної відповідальності (не припустимо нав'язування певних вибірових дисциплін в інтересах кафедр чи окремих стейкхолдерів).

1.7. Зміст вибірових дисциплін повинен відповідати вимогам: актуальність, науковість, інноваційно-дослідницький характер, зв'язок з практикою, враховувати професійну специфіку, а також науково-дослідницьку діяльність викладачів.

1.8. Результати вибору студентом навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року в розділі «Обрані дисципліни» відповідно до Положення про індивідуальний навчальний план здобувачів здобувачами вищої освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського.

2. Організаційно-методичне забезпечення права студентів на вибір навчальних компонентів / дисциплін з циклу професійної підготовки

2.1. До циклу професійної підготовки входять дисципліни вільного вибору з Ф-Каталогів. До них входять дисципліни, які беруть участь у формуванні фахових компетентностей, відповідно до освітніх програм спеціальностей 104 «Фізика та астрономія», 111 «Математика».

2.2. Перелік дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки рекомендовано формувати у вигляді впорядкованої послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки, зазначеної в відповідній освітній програмі. В такому випадку це відображається в пререквізитах кожної дисципліни (вноситься відповідний запис в графі «вимоги до початку вивчення дисципліни» в Ф-Каталозі).

2.3. Обсяг та види аудиторних занять, форма семестрового контролю дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки визначається відповідним навчальним планом.

2.4. Кожного семестру, починаючи з другого (третього) курсу для бакалаврів, другого семестру для магістрів та другого курсу аспірантів, студент має вивчати не менше однієї дисципліни вільного вибору з Ф-Каталогів.

2.5. Принципи формування Ф-Каталогів дисциплін наступні:

2.5.1. У Ф-Каталозі надається короткий опис кожної дисципліни (анотація), вказуються пререквізити (вимоги до початку вивчення дисципліни) і постреквізити (результати навчання) дисципліни, обсяг в кредитах ЄКТС, кафедра яка забезпечує викладання та інше (Додаток 1).

2.5.2. Внесені до Ф - Каталогів вибіркові дисципліни повинні мати повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для засвоєння дисципліни.

2.5.3. За зміст та реалізацію вибіркової дисципліни в освітньому процесі несе відповідальність завідувач кафедри за якою закріплено викладання відповідної дисципліни.

2.5.4. Ф-Каталог формує робоча група під керівництвом голови методичної комісії факультету.

Послідовність дій по формуванню Ф-Каталогів:

- для розроблення та/або оновлення переліку вибіркового дисциплін Ф-Каталогів до 01 жовтня поточного навчального року на факультеті створюються робочі групи за

- спеціальностями під керівництвом голови методичної комісії факультету;

- робоча група розглядає пропозиції щодо розроблення (оновлення) переліку вибіркового дисциплін, які надходять від стейкхолдерів, зокрема гарантів освітніх програм, завідувачів випускових кафедр, здобувачів вищої освіти, роботодавців тощо;

- робочі групи аналізують методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення запропонованих викладачами випускаючих кафедр вибіркового дисциплін щодо можливості організації освітнього процесу високої якості;

- вибіркoві дисципліни, які мають повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для засвоєння дисципліни включаються робочою групою до Ф-каталогів. Основними критеріями для внесення робочою групою дисциплін до Ф-каталогів є: затребуваність стейкхолдерами (актуальність дисципліни з позицій розвитку відповідної галузі економіки, напрямку наукових досліджень, попит на відповідні компетентності на ринку праці тощо); кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, відгуки студентів щодо якості викладання); навчально-методичне забезпечення (програма та силабус дисципліни, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); інформаційно-дидактичне забезпечення (наявність презентацій, відео-матеріалів, демонстраційних матеріалів, зразків тощо), матеріально-технічне забезпечення (наявність обладнання / програмного забезпечення для проведення лабораторних занять / комп'ютерних практикумів);

- дисципліни обрані робочими групами і включені до факультетських та кафедральних Ф-Каталогів затверджуються Вченою радою факультету;

- затвержені в установленому порядку Ф-Каталоги вибіркoвих дисциплін розміщуються відповідальними особами на офіційному сайті факультету та випускових кафедр для ознайомлення студентами у грудні-січні.

2.5.5. Перелік дисциплін кафедрального Ф-Каталогу формується в межах відповідної освітньої програми.

2.5.6. Перелік дисциплін факультетського Ф-Каталогу формується в межах відповідної спеціальності.

2.5.7. До початку процесу обрання студентами дисциплін з Ф-Каталогу, викладачі кафедр, що забезпечують викладання вибіркoвих дисциплін, за заявкою кураторів академічних груп можуть проводити в позанавчальний час для студентів презентації вибіркoвих навчальних дисциплін .

3. Процедура здійснення студентом вибору навчальної дисципліни

3.1. Процедура вибору дисциплін студентами **першого** (бакалаврського) рівня вищої освіти дисциплін з Ф-Каталогів здійснюється на початку весняного семестру. Обрані дисципліни вивчатимуться протягом наступного навчального року. Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.2. Процедура вибору дисциплін студентами **другого** (магістерського) рівня вищої освіти дисциплін з Ф-Каталогів здійснюється на початку осіннього семестру першого року навчання. Обрані дисципліни вивчатимуться у весняному семестрі того ж року навчання. Магістри академічного профілю дисципліни вільного вибору для вивчення протягом третього семестру обирають на початку весняного семестру першого року навчання. Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.3. Процедура вибору дисциплін аспірантами **третього** (освітньо-наукового) рівня вищої освіти дисциплін з Ф-Каталогів здійснюється на початку весняного семестру першого року навчання. Обрані дисципліни вивчатимуться протягом

наступного навчального року. Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.4. Вибір дисциплін з Ф-Каталогів здійснюється наступним чином:

- перший етап – куратори навчальних груп ознайомлюють студентів з оприлюдненими на сайтах кафедр Ф-каталогами, процедурою та строками проведення вибору дисциплін;
- другий етап – здійснення процедури вибору студентами дисциплін для вивчення у наступному навчальному році відбувається на випускаючих кафедрах шляхом анкетування (додаток 2);
- третій етап – результати вибору дисциплін студентами опрацьовуються на кафедрах відповідальними особами і враховуються при формуванні навчальних груп для вивчення кожної дисципліни, враховуючи нормативну чисельність студентів в групі (нормативна чисельність студентів в групах для вивчення дисциплін циклу професійної підготовки складає 20 осіб для першого (бакалаврського) рівня ВО, 10 осіб для другого (магістерського) рівня ВО та 5 осіб для третього (освітньо-наукового) рівня ВО. Обмеження не поширюються на ті випадки, коли певну навчальну дисципліну кафедрального Ф-каталогу обрали всі здобувачі, які навчаються за відповідною освітньою програмою або порушення встановленого обмеження не призводить до перевищення максимального педагогічного навантаження науково-педагогічних працівників відповідної кафедри). Після цього результати вибору дисциплін вносяться до індивідуальних планів студентів та педагогічного навантаження викладачів.
- четвертий етап – в разі неможливості формування навчальних груп для вивчення певної дисципліни нормативної чисельності, студентам, як правило, надається можливість здійснити повторний вибір, приєднавшись до вже сформованих навчальних груп, або, в окремих випадках, за обґрунтованою заявою та рішенням забезпечуючої кафедри надається можливість опановувати обрану дисципліну за допомогою інших форм навчання (індивідуальні консультації, змішана форма навчання тощо).

3.5. Фінальна інформація стосовно обраних студентами дисциплін, кількості груп, їх особовий склад тощо, передається до деканату для складання розкладу занять.

3.6. Якщо студент із поважної причини не зміг обрати дисципліни вчасно, або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається в деканат із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін, надавши відповідні документи.

3.7. Студент, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які завідувач випускаючої кафедри вважатиме потрібними для оптимізації навчальних груп.

3.8. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вона викладається.

4. Прикінцеві положення

4.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження.

4.2. Контроль за виконанням Положення покласти на заступника декана з навчально-методичної роботи.

4.3. У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

Форма опису вибіркової навчальної дисципліни

Дисципліна	
Рівень ВО	
Курс	
Обсяг	
Мова викладання	
Кафедра	
Вимоги до початку вивчення	
Що буде вивчатись	
Чому це цікаво/треба вивчати	
Чому можна навчитися (результати навчання)	
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	
Інформаційне забезпечення	
Форма проведення занять	
Семестровий контроль	

АНКЕТА

**Вибору навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки
першого (бакалаврського) / другого (магістерського) / третього (освітньо-
наукового) рівня вищої освіти
на 20__ - __ н.р.**

Спеціальність _____
Освітньої програми _____

ПІБ _____
Група _____ Курс _____

№	Навчальні дисципліни освітніх компонентів	Кількість кредитів	Відмітка вибору
_____ семестр Загальна кількість запропонованих дисциплін _____ Кількість кредитів, які потрібно обрати _____			
_____ семестр Загальна кількість запропонованих дисциплін _____ Кількість кредитів, які потрібно обрати _____			

Підпис студента _____